

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ด.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

หนังสืออ้างอิง
ให้เฉพาะในห้องสมุด

รูปแบบการวางแผนจำหน่ายมารดาและทารกหลังคลอดปกติในโรงพยาบาลชุมชน

สุวรรณ นาควัชรานุกร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2546

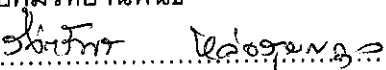
ISBN 974 - 382 - 052 - 3

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

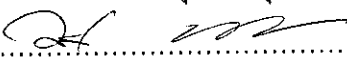
17 ต.ค. 2546
169798

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์
ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

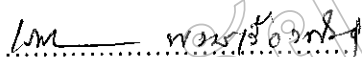
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ดร.วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ เดียววิชิต)

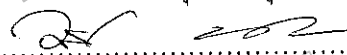
..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เวณา พงษ์เรืองพันธุ์)

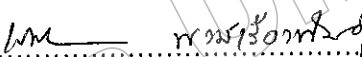
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ดร.วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ เดียววิชิต)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เวณา พงษ์เรืองพันธุ์)

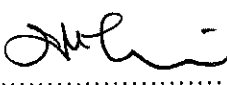
..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ชารี มณีศรี)

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.นพ.ศาสตรี เสาวคนธ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 31 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดีด้วยความกรุณาและช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากคณาจารย์หลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์, ดร.วันเพ็ญ พิธิตพรชัย, ดร. วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ เดียววิศเรศ และรองศาสตราจารย์ ดร. เรณู พงษ์เรืองพันธุ์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ท่านได้กรุณาเป็นอย่างมากในการให้ข้อคิด ให้คำชี้แนะ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และสนับสนุน ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณา และอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือในการดำเนินงานวิจัย ช่วยเหลือสนับสนุนด้านวิชาการ รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลพนสนิมคม ขอบพระคุณ คุณอุบล พึ่งเกตุ หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล คุณนิภา แว่วจิตร หัวหน้าแผนกหลังคลอด ผู้ช่วยวิจัยที่น่ารักทั้ง 5 ท่าน และพยาบาลผู้ร่วมงานทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือ ทุกอย่างทุกเรื่องระหว่างที่ทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนวิทยานิพนธ์สำเร็จได้ด้วยดีและขอขอบคุณมารดาหลังคลอดและผู้ดูแลที่ให้ความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ที่สนับสนุนทุนส่วนหนึ่งในการทำวิทยานิพนธ์

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ขอบคุณพี่ ๆ หลาน ๆ เพื่อน ๆ ที่มีส่วนผลักดัน ช่วยเหลือและสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งเป็นกำลังใจที่ดีของผู้วิจัยตลอดมาจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมดังตั้งใจ

สุวรรณา นาควัชรางกูร

42922364 : สาขาวิชา : การบริหารการพยาบาล ; พย.ม.(การบริหารการพยาบาล)

คำสำคัญ : รูปแบบการวางแผนจำหน่าย / ความรู้ในการดูแลตนเองและดูแลบุตร / ความพึงพอใจต่อบริการ
 พยาบาล / การกลับเข้ามารักษาซ้ำในโรงพยาบาล

สุวรรณ นาควิธราษฎร์ : รูปแบบการวางแผนจำหน่ายมารดาและทารกหลังคลอดปกติในโรงพยาบาลชุมชน (A DISCHARGE PLANNING MODEL FOR POSTPARTUM MOTHERS AND THEIR NEWBORN BABIES IN COMMUNITY HOSPITALS) อ.ที่ปรึกษา : ดร.วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล, Ed.D., รศ.ดร. เรณู พงษ์เรืองพันธุ์, Ph.D. (Higher Ed. Admin), รศ.ดร.วรรณิ์ เดียววิเศษ, Ph.D. (Nursing), 202 หน้า. ISBN 974-382-052-3

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการวางแผนจำหน่ายมารดาและทารกหลังคลอดปกติในโรงพยาบาลชุมชน ทำการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ โดยการเปรียบเทียบความรู้ในการดูแลตนเองและดูแลบุตร ความพึงพอใจต่อบริการพยาบาลและการกลับเข้ามารักษาซ้ำในโรงพยาบาลของมารดาและทารกหลังคลอดปกติ การดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขั้นศึกษาค้นคว้า 2. ขั้นพัฒนารูปแบบ 3. ขั้นทดสอบรูปแบบ และ 4. ขั้นปรับปรุงรูปแบบ กลุ่มตัวอย่างคือมารดาหลังคลอดปกติ ที่เข้ามารับบริการที่แผนกหลังคลอด โรงพยาบาลพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 30 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ วิธีดำเนินการทดลองใช้รูปแบบสองกลุ่มวัดสองครั้ง (randomized pretest – posttest controlled group design) กลุ่มทดลองจำนวน 15 คน ได้รับการพยาบาลตามรูปแบบการวางแผนจำหน่ายที่พัฒนาขึ้น กลุ่มควบคุมจำนวน 15 คน ได้รับการพยาบาลตามรูปแบบการวางแผนจำหน่ายตามปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1. แบบประเมินความรู้ในการดูแลตนเองและการดูแลบุตรของมารดาหลังคลอดปกติ ชุดที่ 2. แบบวัดความพึงพอใจต่อบริการพยาบาลของมารดาหลังคลอดปกติ และชุดที่ 3. แบบบันทึกการกลับเข้ามารักษาซ้ำในโรงพยาบาลของมารดาและทารกหลังคลอดปกติ ซึ่งชุดที่ 1 และ 2 ได้หาค่าความสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแอลฟา ครอนบาค เท่ากับ .80 และ .95 ตามลำดับ และชุดที่ 3 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภายหลังจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล 6 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS / PC* for Windows Version 10) สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (Independent t - test และ dependent t - test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (analysis of covariance)

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. มารดาหลังคลอดปกติที่ได้รับการวางแผนจำหน่ายตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีค่าเฉลี่ยของความรู้ในการดูแลตนเองและการดูแลบุตรสูงกว่ามารดาที่ได้รับการวางแผนจำหน่ายตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
2. มารดาหลังคลอดปกติที่ได้รับการวางแผนจำหน่ายตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจต่อบริการพยาบาล สูงกว่ามารดาที่ได้รับการวางแผนจำหน่ายตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. มารดาและทารกหลังคลอดปกติที่ได้รับการวางแผนจำหน่ายตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีจำนวนการกลับเข้ามารักษาซ้ำในโรงพยาบาล น้อยกว่าของมารดาและทารกหลังคลอดปกติที่ได้รับการวางแผนจำหน่ายตามปกติ

42922364 : MAJOR : NURSING ADMINISTRATION : M. N. S. (NURSING ADMINISTRATION)

KEY WORD : DISCHARGE PLANNING MODEL / SELF-CARE'S KNOWLEDAGE / MATERNAL'S SATISFACTION / RE-ADMISSION RATE.

SUWANNA NAKWADCHARANGGUL : A DISCHARGE PLANNING MODEL FOR POSTPARTUM MOTHERS AND THEIR NEW BORN BABIES IN COMMUNITY HOSPITALS; THESIS ADVISORS : WICHITPORN LAUSUWANAGOON, Ed.D., WANNEE DEOISRES, Ph.D.,(NURSING), AND RENA PONGREANGPUN, Ph.D., (HIGHER Ed. ADMIN) : 202 P. ISBN 974-382-052-3

This research and development study aimed to develop a discharge planning model for postpartum mothers and their new born babies in community hospitals. Testing for the efficiency of the model was done by comparing self-care's knowledge, mother's satisfaction and re - admission rate. According to the research and development model, the discharge planning was developed through 4 stages as follow : stage I. surveying fundamental data; stage II. developing the model; stage III. testing the model and stage IV. improving the model. Thirty - normal postpartum mothers were selected by simple random sampling as the sample of the study. The sample were then randomized using pretest - posttest controlled group design. The first fifteen mothers and new born babies were assigned in the experiment group who received developed - discharge planning model and the other fifteen mothers and new born babies were treated as the control group who received normal - discharge planning care. The research instruments were questionnaires on self-care's knowledge, mothers's satisfaction which had the content validity and reliability of .80, .95 respectively and the re-admission rate was collected for six weeks after the discharge day. Data were analyzed by using the SPSS / PC* Version 10 program to establish frequency, percentage, mean, standard deviation, independent, dependent t - test and analysis of covariance (ancova).

The results of the study indicated that :

1. The self-care knowledge of mothers who received the Developed - Discharge Planning Model were found of being significantly higher than those who received Normal - Discharge Planning Care. ($p < .05$)
2. The satisfaction of mothers who received the Developed - Discharge Planning Model were found of being significantly higher than those who received Normal - Discharge Planning Care ($p < .05$)
3. The e-admission rate in mothers and new born babies of mothers who received the Developed - Discharge Planning Model was found of being than those who received Normal - Discharge Planning Care.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามในการวิจัย	6
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	6
สมมุติฐานในการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	8
คำจำกัดความในการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
กรอบแนวคิดในการวิจัย	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย	14
ความสำคัญของการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย	16
วัตถุประสงค์ในการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย	17
ขั้นตอนการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย	21
บทบาทของพยาบาลในการปฏิบัติกิจกรรมการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย ..	24
กระบวนการพยาบาลกับการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย	28

บทที่

หน้า

แนวคิดการดูแลตนเองและดูแลบุตรของมารดาหลังคลอดปกติ.....	35
การพยาบาลมารดาและทารกหลังคลอดปกติ	36
แนวทางการวางแผนจำหน่ายกับการดูแลมารดาและ	
ทารกหลังคลอดปกติ	38
ผลของการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยต่อคุณภาพการบริการพยาบาล	40
ความรู้ในการดูแลตนเองและดูแลบุตรกับการวางแผนจำหน่าย	40
การกลับเข้ามารักษารักษาในโรงพยาบาลกับการวางแผนจำหน่าย	44
ความพึงพอใจบริการพยาบาลกับการวางแผนจำหน่าย	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
ขั้นตอนศึกษา แนวคิด ทฤษฎี.....	53
ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบ.....	59
ขั้นตอนการทดสอบรูปแบบ	61
ประชากร.....	61
กลุ่มตัวอย่าง.....	61
ขนาดการจัดกลุ่มตัวอย่าง.....	62
วิธีการดำเนินการทดลอง	62
ระยะก่อนทดลอง	62
ระยะทดลอง.....	66
ระยะประเมินผล	67
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	67
ขั้นตอนการปรับปรุงรูปแบบ	68

บทที่

หน้า

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
ตอนที่ 1 - ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง.....	70
ตอนที่ 2 - เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและ ระดับความรู้ในการดูแลตนเองและดูแลบุตร ความพึงพอใจต่อ บริการพยาบาลหลังคลอด ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	72
ตอนที่ 3 - เปรียบเทียบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ความรู้ในการดูแล ตนเองและดูแลบุตร ความพึงพอใจต่อบริการพยาบาลหลังคลอด ก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	74
ตอนที่ 4 - เปรียบเทียบการกลับเข้ามารักษาซ้ำในโรงพยาบาล ภายหลังการจำหน่ายของมารดาและทารกหลังคลอดปกติ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	78
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	79
สรุปผลการวิจัย	81
อภิปรายผลการวิจัย.....	85
ข้อเสนอแนะ.....	90
บรรณานุกรม	93
ภาคผนวก.....	102
ภาคผนวก ก	103
ภาคผนวก ข	184
ภาคผนวก ค.....	193
ภาคผนวก ง.....	200
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ.....	201
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	202

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงความรู้ที่สำคัญและจำเป็นที่มารดาหลังคลอดควรได้รับ	42
2	ส่วนประกอบของรูปแบบการวางแผนจำหน่ายมารดาและ ทารกหลังคลอดปกติ.....	59
3	จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ สภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ประสบการณ์เกี่ยวกับการคลอด ประสบการณ์การมาคลอดที่โรงพยาบาลพหลโยธิน และประสบการณ์การคลอด ที่โรงพยาบาลอื่น	70
4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนความรู้ในการดูแลตนเอง และดูแลบุตร ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	72
5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจต่อบริการพยาบาลก่อน และหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	73
6	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความรู้ในการดูแลตนเองและดูแลบุตร ความพึงพอใจต่อบริการพยาบาลก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง	74
7	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความรู้ในการดูแลตนเอง และดูแลบุตร ความพึงพอใจต่อบริการพยาบาลก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มควบคุม.....	75
8	วิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (analysis of variance) ความรู้ในการดูแลตนเอง และดูแลบุตร ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ภายหลังการทดลอง	76
9	ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างคู่ของคะแนนความรู้ ในการดูแลตนเองและดูแลบุตร.....	76
10	วิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (analysis of variance) ความพึงพอใจต่อ บริการพยาบาลระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง.....	77
11	ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างคู่ของคะแนนความพึงพอใจ ต่อบริการพยาบาล	77
12	แสดงร้อยละการกลับเข้ามารับการรักษ้ำในโรงพยาบาลของมารดาและทารก หลังคลอดปกติ ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	78

13	ความแตกต่างระหว่างรูปแบบกสนวางแผนจำหน่ายตามปกติและรูปแบบ ตามี่พัฒนาขึ้น	82
----	--	----

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

- 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย รูปแบบการวางแผนจำหน่ายมารดาและทารก
หลังคลอดปกติ 13
- 2 รูปแบบการวางแผนจำหน่ายของแม่อีกสี่ท่าน และคู่ลดต้น
(MaKeehan & Coulton, 1985) 23
- 3 ภาพแสดงการใช้กระบวนการพยาบาลในการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย
ของแคลี่แอนด์แมคเคลลีแลนด์ (Kelly & McClelland, 1985) 29
- 4 ภาพแสดงแนวทางการใช้รูปแบบการวางแผนจำหน่ายมารดาและทารก
หลังคลอดปกติ 39